

Становище, написано от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Георги МАРИНОВ Георгиев, ИУ-Варна

Автор на дисертационния труд: Анета Иванова Лазарова

Тема на дисертационния труд: „Възможности за интернационализация на собствен моден бранд на български малки и средни предприятия“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. предмет - изследването разглежда комплекса от стратегии, фактори и механизми за изграждане, развитие и интернационализация на собствен моден бранд на българските малки и средни предприятия;

2. обем - 228 страници, включващи основния текст на 207 страници, както и приложение, справка за използваната литература, индекси и декларация за оригиналност и достоверност;

3. структура - трудът има класическа структура от увод, три основни глави, заключение, библиографска справка и приложение;

4. литература - използван е обширен обем научна литература на няколко езика, в т.ч. 179 на английски език и 46 на кирилица;

5. приложения - в приложение е даден използваният основен инструмент на проучването.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Изследваният в дисертацията научен проблем е едновременно актуален и сравнително слабо разработен. Актуалността му произлиза най-вече от факта, че у нас има множество успешно действащи предприятия в областта на модата, и това са предимно малки и средни предприятия. От друга страна, липсата на силни традиции в интернационализирането на такива предприятия у нас, съчетана с необходимостта от интернационализация, налагаща се от самата същност на функционирането на бранша, прави подобни изследвания имащи потенциално голяма полза за развитието на икономиката у нас. Доколкото браншът е доминиран от предприятия, които трудно могат да си позволят собствени научни изследвания, тематиката е недостатъчно разработена и предлаганата дисертация решава актуални проблеми.

Авторката има участие като докладчик или слушател в пет научни форума, което свидетелства за осъщественото запознаване на научната общност у нас с идеите, изложени в труда, както и дискутирането им. Във връзка с труда са публикувани един

научен доклад и две научни статии, с което са покрити минималните национални изисквания.

2. Както като език, така и като обем дисертацията принципно съответства на изградената с годините традиция за подобни произведения у нас. Използваният в дисертационния труд научен инструментариум, макар и стъпващ на сравнително ограничена емпирика, в случая е подходящ, особено предвид потенциалните практически ползи от прилагането му от други подобни предприятия.

3. Авторефератът в 39 страници отразява точно и пълно дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Предлаганият текст съдържа нови научни идеи и резултати, приемам заявените от авторката научни и научно-приложни приноси.

Изведената интегрирана концептуална рамка за интернационализация на МСП в модната индустрия със съответстващата интерпретация на бранд стратегията с адаптация и разширяване на концепцията за персонификация на бранда към контекста на българските модни МСП е от интерес за българската икономическа наука.

Сред значимите от научна гледна точка резултати, особено предвид значението на сектора в икономиката на страната, са и представената цялостна аналитична рамка за оценка на конкурентоспособността на модните МСП със сценариеен модел за стратегическо развитие в модната индустрия и формулиран двустепенен модел за включване и функциониране на МСП в моден клъстер, както и изграденият модел за стратегическо планиране, ориентиран към българските условия и реалностите на модната индустрия.

Особено полезни, в т.ч. и от гледна точка на практиката, са формулираните практически приложими препоръки за повишаване на ефективността и интернационализацията.

Обобщаването на взаимопроникващите фактори на средата, проведено през съчетаване на изведени стратегии за всеки аспект от SWOT и прилагане върху конкретен случай има висок потенциал за пренасяне върху други български предприятия, за успешната им интернационализация.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Доколко представената във *Фигура 5. Матрица за определяне на конкурентния статус на бранда на световния пазар* би могла да бъде актуална от гледна точка на това доколко е принципно възможно измерването на силата на бранда и географското покритие?

Доколко е възможно разработването на стратегия чрез вътрешни екипи при българските модни МСП и доколко е адекватно ползването на външни консултанти?

Кои от съществуващите финансови инструменти за подпомагане на МСП у нас изглеждат най-подходящи за българските модни МСП и какви потенциални корекции у тях биха били удачни?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на Анета Лазарова представлява цялостно научно изследване по актуален икономически проблем. Съдържа теоретична и емпирична част и разработването е на равнището на съвременната наука, отговаря на критериите за подобни разработки. Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, представляващи оригинален принос в науката. Трудът е изцяло дело на докторантката, която демонстрира задълбочени познания по проблема и способност за самостоятелно мислене. Отчитайки всичко казано по-горе, убедено подкрепям присъждането на ОНС "доктор" на Анета Иванова Лазарова и приканвам Научното жури също да гласува положително.

Дата: 26.01.2026

Изготвил становището:

заличен подпис
осн. чл. 59
от ЗЗЛД

(доц. д-р Георги Маринов)